Blogi

Ukrainalle IMF:n rahoitustukiohjelma

Kansainvälinen talous, IMF | 05.04.2023 | Anni Norring

KIRJOITTAJA

Anni Norring
Vanhempi ekonomisti

Kansainvälinen yhteisö on osoittanut laajaa tukea Ukrainalle siitä asti, kun Venäjä aloitti laittoman ja brutaalin hyökkäyksensä Ukrainaan. Maaliskuun lopussa tuki ilmeni Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) johtokunnan päätöksessä myöntää Ukrainalle yli 15 miljardin dollarin rahoitusohjelma.

Kansainvälinen yhteisö on osoittanut laajaa tukea Ukrainalle siitä asti, kun Venäjä aloitti laittoman ja brutaalin hyökkäyksensä Ukrainaan. Maaliskuun lopussa tuki ilmeni Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) johtokunnan päätöksessä myöntää Ukrainalle yli 15 miljardin dollarin rahoitusohjelma. Neljän vuoden pituinen ohjelma on sidottu politiikkauudistuksiin, jotka tukevat Ukrainaa maan talouden vakauttamisessa sekä talouden rakenteiden uudistamisessa jälleenrakennuksen koittaessa. Sodan taloudelliset vaikutukset ovat valtavat ja Ukraina tarvitsee apua vielä pitkään.

Ukraina on rakentanut polkua kohti monivuotista IMF-ohjelmaa

Venäjän hyökkäyksen jälkeen IMF on tukenut Ukrainaa mm. myöntämällä kaksi hätärahoituspakettia, 1,4 miljardia dollaria keväällä 2022 ja 1,3 miljardia dollaria syksyllä 2022. Vielä viime syksynä ajatusta laajasta politiikkauudistuksiin sidotusta monivuotisesta rahoitusohjelmasta voitiin pitää jossain määrin optimistisena. Ukrainan viranomaiset sekä kansainvälinen yhteisö ovat kuitenkin tehneet systemaattisesti töitä sen eteen, että monivuotinen IMF-rahoitusohjelma tuli mahdolliseksi.

Ukraina otti tärkeän askeleen alkuvuodesta saadessaan päätökseen neljän kuukauden pituisen politiikkaohjausohjelman. Ukrainan viranomaiset onnistuivat poikkeuksellisista olosuhteista

huolimatta saavuttamaan kaikki ohjelman uudistustavoitteet. Uudistukset koskivat muun muassa finanssipolitiikkaa, pankkisektoria sekä hallintoa. Ohjelman kolme keskeisintä tavoitetta olivat valtion tulojen kasvattaminen, kotimaisten velkakirjamarkkinoiden elvyttäminen ja hallinnon läpinäkyvyyden lisääminen. Politiikkaohjausohjelman onnistunut toteutus vaikeista olosuhteista huolimatta rakensi luottamusta Ukrainan viranomaisten kykyyn tehdä talouspolitiikan uudistuksia.

Ukrainan pääsy monivuotiseen rahoitusohjelmaan ei olisi ollut mahdollista ilman IMF-ohjelmien ehtoihin tehtyjä rajallisia politiikkamuutoksia (ks. IMF vastaa jäsenmaidensa kasvaneisiin rahoitustarpeisiin).

IMF-ohjelmalla tuetaan Ukrainan talouden toimintaedellytyksiä ja rakennetaan kestävämpää tulevaisuutta

Neljä vuotta kestävän ohjelman aikana Ukraina saa IMF:ltä lainaa yli 15 miljardia dollaria. Tämä on tarkoitettu tukemaan maan maksutasetta sekä sopeuttamaan taloutta rakenteellisten uudistusten kautta. Ohjelma rakentuu kahdesta vaiheesta. Ensimmäinen keskittyy talouden toimintaedellytysten turvaamiseen ja toinen talouden rakenteiden uudistamiseen. Ukraina voi nostaa ohjelman puitteissa välittömästi reilut 2 miljardia dollaria.

Ensimmäisessä vaiheessa – sodan ollessa vielä käynnissä - Ukrainan viranomaisten tavoite on vakauttaa maan talous, hillitä maksutaseeseen kohdistuvia paineita ja viedä läpi kriittisimmät rakenneuudistukset. Toisessa vaiheessa – aktiivisten taisteluiden lakattua – viranomaiset voivat keskittyä laajaan uudistusohjelmaan, jolla palautetaan talouden sisäinen ja ulkoinen vakaus, tuetaan kestävää kasvua sekä rakennetaan Ukrainan tietä kohti mahdollista EU-jäsenyyttä.

Ohjelman politiikkatavoitteet ovat laajat. Menojen priorisoiminen, veropohjan vahvistaminen sekä julkisen talouden kestävyyden parantaminen pyrkivät finanssipolitiikan vakauttamiseen. Velkajärjestelyt ja kotimaisen rahoituksen vahvistaminen turvaavat velkakestävyyttä. Raha- ja valuuttakurssipolitiikalla tähdätään inflaation hidastamiseen, valuuttavarantojen riittävyyden turvaamiseen ja lopulta poikkeustoimien, kuten valuuttakurssirajoitusten, purkamiseen. Rahoitussektorille kohdistuvien politiikkatoimien tavoite on rahoitusvakauden turvaaminen. Ohjelman tavoitteet auttavat Ukrainaa myös parantamaan hallintoaan, kitkemään korruptiota ja siten tukemaan kestävän talouskasvun edellytyksiä.

Tuen tarve tulee olemaan jatkossakin valtava

Monivuotinen IMF-rahoitusohjelma on pieni osa kansainvälisen yhteisön kokonaistukea Ukrainalle ja kohdistuu maksutaseen tukemiseen. IMF-rahoitusohjelmiin liittyvien politiikkatavoitteiden ansioista se on kuitenkin hyvin tärkeä osa palapeliä, josta kansainvälisen yhteisön tuki koostuu. Ukrainan viranomaisilla on vahva tahto rakentaa maan talouden rakenteet uudelleen parempina. Talouspolitiikan uudistusten tukeminen on tärkeä osa tätä työtä.

On selvää, että sodan lopulta päättyessä Ukrainan rahoitustarpeet tulevat olemaan aivan eri mittaluokkaa. Tämänhetkisten arvioiden mukaan maan jälleenrakennukseen tarvitaan satoja miljardeja dollareita. Jälleenrakennustyössä keskeisessä osassa tulee olemaan kansainvälisten rahoituslaitosten projektirahoitus. Ukraina tulee sodan päätyttyäkin tarvitsemaan kansainvälisen yhteisön laajaa tukea.

Asiasanat

IMF, kansainvälinen talous, kansainvälinen yhteistyö, talouspolitiikka, Ukraina